

Rhif Cwmni Cofrestredig: 7550507

Rhif Elusen Cofrestredig: 1143525

COLEG CYMRAEG CENEDLAETHOL

**Adroddiad yr Ymddiriedolwyr a'r Datganiadau
Ariannol
Ar gyfer y cyfnod o 8 mis a ddaeth i ben
31 Mawrth 2017**

Coleg Cymraeg Cenedlaethol

Adroddiad yr Ymddiriedolwyr a'r datganiadau ariannol ar gyfer y cyfnod o 8 mis a ddaeth i ben 31 Mawrth 2017

	TUDALEN
GWYBODAETH GYFREITHIOL A GWEINYDDOL	1
ADRODDIAD YR YMDDIRIEDOLWYR AR GYFER Y CYFNOD O 8 MIS A DDAETH I BEN 31 MAWRTH 2017	2
ADRODDIAD YR ARCHWILWYR ANNIBYNNOL AT AELODAU'R COLEG CYMRAEG CENEDLAETHOL	9
DATGANIAD O WEITHGAREDDAU ARIANNOL (GAN GYNNWYS Y CYFRIF INCWM A GWARIANT)	12
MANTOLEN AR 31 MAWRTH 2017	13
DATGANIAD O LIFAU ARIAN PAROD	14
NODIADAU I'R DATGANIADAU ARIANNOL	15

Coleg Cymraeg Cenedlaethol

1

Gwybodaeth gyfreithiol a gweinyddol

Ymddiriedolwyr a Chyfarwyddwyr

Cadeirydd Andrew Green

Cyfarwyddwyr Yr Athro Iwan Davies
Yr Athro Jerry Hunter
Geraint James
Gwilym Dyfri Jones
Dr Hefin Jones
Dr Gwyn Lewis
Dr Rhodri Llwyd Morgan
Yr Athro Hywel Thomas
Ieuan Wyn
Linda Wyn
Fflur Elin (penodwyd 11 Awst 2016)
William David Callaway (penodwyd 9 Tachwedd 2016)
Dr Haydn E Edwards (penodwyd 1 Ebrill 2017)
Ellen Rose Jones (penodwyd 26 Gorffennaf 2017)

**Swyddfa
gofrestredig** Y Llwyfan
Heol Y Coleg
Caerfyrddin
Sir Gaerfyrddin
SA31 3EQ

**Rhif
cofrestredig** 07550507 (Cymru a Lloegr)

Statws Cwmni cyfyngedig drwy warant

Rhif elusen 1143525

Adroddiad yr Ymddiriedolwyr ar gyfer y cyfnod o 8 mis a ddaeth i ben 31 Mawrth 2017

Yn ystod y cyfnod cafodd dyddiad cyfeirio cyfrifyddu'r Coleg ei newid o 31 Gorffennaf, ei ddyddiad blaenorol, i 31 Mawrth i gyd-fynd â'r newidiadau yn strwythur y Coleg yn ystod y cyfnod. O ganlyniad mae'r datganiadau ariannol hyn yn cwmpasu'r cyfnod o 8 mis rhwng 1 Gorffennaf 2016 a 31 Mawrth 2017, mae'r niferoedd cymharol yn cwmpasu cyfnod o 12 mis. Mae'r newid hwn wedi'i ganiatáu o dan Ddeddf Cwmnïau 2006.

Mae'n bleser gan yr Ymddiriedolwyr gyflwyno adroddiad blynyddol y cyfarwyddwyr, ynghyd â datganiadau ariannol yr Elusen ar gyfer y cyfnod o 8 mis a ddaeth i ben 31 Mawrth 2017 sydd hefyd wedi'u paratoi er mwyn bodloni'r gofynion am adroddiad gan y cyfarwyddwyr a chyfrifon at ddibenion y Ddeddf Cwmnïau.

Mae'r datganiadau ariannol yn cydymffurfio â Deddf Elusennau 2011, Deddf Cwmnïau 2006, y Memorandwm a'r Erthyglau Cymdeithasu a Reporting by Charities: Statement of Recommended Practice sy'n gymwys i elusennau sy'n paratoi eu cyfrifon yn unol â'r Datganiad Adrodd Ariannol sy'n gymwys yn y DU a Gweriniaeth Iwerddon (FRS102) (a ddaeth i rym 1 Ionawr 2015) (SORP Elusennau (FRS102)).

Dyma ddatganiadau ariannol cyntaf yr Elusen a baratowyd ar y sail hon. Cafodd cyfrifon y flwyddyn flaenorol eu paratoi i gydymffurfio â Reporting by Charities: Statement of Recommended Practice sy'n gymwys i elusennau sy'n paratoi eu cyfrifon yn unol â'r Datganiad Adrodd Ariannol ar gyfer Endidau Llai (FRSSE SORP). Rhoddir manylion y diwygiadau sydd eu hangen wrth bontio yn nodyn 13.

Adroddiad y Cadeirydd

Cymerwyd camau mawr pellach yn ystod y cyfnod tuag at gyflawni amcanion y Coleg, mewn cyfnod o newid parhaus ac ansicrwydd ariannol sylweddol o fewn y sector Addysg Uwch yng Nghymru a thu hwnt. Mae mwy o fyfyrwyr nag erioed o'r blaen bellach yn astudio elfennau sylweddol o'u graddau prifysgol drwy gyfrwng y Gymraeg. Mae hyd a lled y ddarpariaeth cyfrwng Cymraeg sydd ar gael mewn prifysgolion yng Nghymru wedi cyrraedd lefelau digynsail o dan arweiniad Bwrdd Academaidd y Coleg.

Blwyddyn o drosglwyddo ar gyfer cynllun staffio'r Coleg oedd 2016/17 gyda'r garfan gyntaf o ddarlithwyr yn dod i ddiwedd eu cyfnod cyllido o bum mlynedd. Rwy'n falch iawn o ddweud bod y mwyafrif helaeth o'r darlithwyr hyn yn cael eu cadw gan y prifysgolion ac yn parhau i addysgu trwy gyfrwng y Gymraeg. Dyfarnwyd 10 Ysgoloriaeth PhD (a ariennir ar y cyd) yn ystod 2016/17, tra bod nifer o ddeiliaid ysgoloriaethau blaenorol wedi cwblhau eu doethuriaethau yn llwyddiannus, a phenodwyd nifer o bobl eraill i swyddi academaidd neu academaidd mewn prifysgolion. Mae Canghennau'r Coleg yn y prifysgolion wedi bod yn weithgar wrth recriwtio myfyrwyr a staff i'r Coleg. Maent wedi cyflwyno rhaglen ddigwyddiadau eang a phoblogaidd o ddigwyddiadau a darlithoedd ar gyfer myfyrwyr a staff fel ei gilydd. Parhaodd llwyfannau dysgu electronig y Coleg i ddatblygu gydag ystod eang o fodiwlau ac adnoddau prifysgol a gynhelir nawr yn Y Porth, amgylchedd dysgu rhithwir y Coleg.

Cofrestrodd dros 3,000 o fyfyrwyr, dros 3,000 o ddarpar fyfyrwyr a dros 900 o staff fel aelodau o gymuned academaidd y Coleg. Dyfarnwyd dros 400 o ysgoloriaethau myfyriwr (israddedig a meistr). Cyhoeddwyd dau rifyn o Gwerddon, sef cylchgrawn ymchwil y Coleg, ynghyd ag ystod o adnoddau electronig yn Gymraeg, gan gynnwys monograffau newydd ac ail-gyhoeddi yn ddigidol nifer o destunau oedd allan o brint. Fe urddwyd yr Athro Brynley F. Roberts, Dr Sian Wyn Siencyn a'r Athro R. Merfyn Jones yn gymrodyr anrhydeddus o'r Coleg.

Adroddiad yr Ymddiriedolwyr ar gyfer y cyfnod o 8 mis a ddaeth i ben 31 Mawrth 2017 (parhad)

Ein diben a'n gweithgareddau

Amcanion elusennol

Amcan y Coleg fydd, er budd y cyhoedd, hyrwyddo dysgu a gwybodaeth drwy:

- (a) hyrwyddo, cynnal, datblygu a goruchwylio darpariaeth cyfrwng Cymraeg a darpariaeth iaith Gymraeg a gweithgareddau cysylltiedig ym maes addysg uwch, addysg bellach ac addysg barhaus yng Nghymru, gan weithio gyda sefydliadau addysg uwch, sefydliadau addysg bellach, ysgolion a sefydliadau partner yng Nghymru, a thrwyddynt;
- (b) hyrwyddo, cynnal, datblygu a goruchwylio prosesau dysgu, caffael, gloymi a gwella sgiliau cyfathrebu iaith Gymraeg pobl yn gyffredinol, gan weithio gyda sefydliadau priodol yng Nghymru neu mewn mannau eraill.

Budd cyhoeddus

Mae'r Ymddiriedolwyr wedi ystyried canllawiau'r Comisiwn Elusennau ar fudd cyhoeddus gan gydnabod dwy egwyddor budd cyhoeddus ac mae o'r farn bod y Coleg, fel elusen, yn bodloni'r egwyddorion hynny. Nodir Amcanion y Coleg uchod.

- a) Mae'n rhaid bod budd neu fuddiannau canfyddadwy sy'n glir, yn gysylltiedig â nodau'r Coleg ac wedi'u pwysu a'u mesur yn erbyn unrhyw anfantais neu niwed.
- b) Mae'n rhaid bod buddiannau i'r cyhoedd neu garfan o'r cyhoedd. Mae'n rhaid i'r buddiolwyr fod yn briodol i'r nodau ac, os cynigir budd i garfan o'r cyhoedd, ni ddylid cyfyngu'n afresymol ar y cyfle i gael budd ac ni ddylid eithrio pobl mewn tloidi rhag cael budd.
- c) Yr unigolion hynny sydd am gael addysg uwch drwy gyfrwng y Gymraeg yw'r buddiolwyr posibl o ran gweithgareddau'r Coleg. Mae hyn yn agored i bawb sy'n meddu ar y sgiliau gofynnol a'r penderfyniad i geisio addysg uwch yn y modd hwn.

Cyflawniadau a pherfformiad

Nodir y rhain yn Adroddiad y Cadeirydd.

Cynlluniau i'r dyfodol

Bydd sawl darn o waith sylweddol newydd yn cael ei arwain gan y Coleg yn ystod y flwyddyn nesaf, a hynny mewn cyd-destun llawer sicrhau i'r dyfodol nag y bu. Ym maes Addysg Uwch mae'r symud oddi wrth y Cynllun Staffio Academaidd i fodel grantiau pynciol yn camu ymlaen yn bwrpasol gyda chanran gynyddol o'r gyllideb bellach yn cael ei dyrannu drwy grantiau pynciol. Yn dilyn cytuno'r Cynllun Academaidd mae rhaglen sylweddol o ddatblygu / diweddarau cynlluniau pynciol ar draws holl ystod waith y Coleg. Bydd y Coleg hefyd yn ymateb i argymhellion Grŵp Tasg a Gorffen Llywodraeth Cymru, a hynny yn benodol mewn perthynas a'r argymhelliad i ymestyn cyfrifoldebau'r Coleg i faes addysg bellach.

Adroddiad yr Ymddiriedolwyr ar gyfer y cyfnod o 8 mis a ddaeth i ben 31 Mawrth 2017 (parhad)

Cyfarwyddwyr

Rhestrir y cyfarwyddwyr ar ddyddiad cymeradwyo'r cyfrifon ar dudalen 1. Roedd y canlynol yn gyfarwyddwyr ar 1 Awst 2016 ond gwnaethant ymddiswyddo fel a ganlyn:

Yr Athro Jacqui Hare (ymddiswyddodd ar 31 Hydref 2016)
Geraint James (ymddiswyddodd ar 24 Ionawr 2017)
Andrew Green (ymddiswyddodd ar 31 Mawrth 2017)
Fflur Elin (ymddiswyddodd ar 26 Mehefin 2017)

Adolygiad ariannol

Nodir y canlyniadau a'r sefyllfa ariannol ar gyfer y cyfnod o 8 mis a ddaeth i ben 31 Mawrth 2017 ar dudalennau 12 i 22. Mae'r refeniw yn deillio'n bennaf o arian a gafwyd gan Gyngor Cyllido Addysg Uwch Cymru. Mae'r rhan fwyaf o'r costau yn ystod y flwyddyn yn gostau sy'n ymwneud ag ariannu rhaglen weithgareddau'r Coleg, ar ffurf arian grant i brifysgolion a chostau canolog sy'n ymwneud â rhedeg y Coleg.

Dyma'r gyfres gyntaf o ddatganiadau ariannol yr Elusen a baratowyd yn unol ag Accounting and Reporting by Charities: Statement of Recommended Practice sy'n gymwys i Elusennau sy'n paratoi eu cyfrifon yn unol â'r Safon Adrodd Ariannol sy'n Gymwys yn y DU a Gweriniaeth Iwerddon (FRS102) (SORP Elusennau (FRS102)). Rhoddir manylion y diwygiadau sydd eu hangen wrth bontio yn nodyn 13.

Polisi cronfeydd wrth gefn a busnes gweithredol

Mae'r Ymddiriedolwyr yn fodlon bod asedau'r Coleg yn ddigonol i gyflawni ei rwymedigaethau o ran ei ymrwymadau rhagamcanol.

Ystyrir bod lefel y cronfeydd wrth gefn yn briodol i sicrhau y gall y Coleg gyflawni ei amcanion ac mae'n gyson â'r Polisi Cronfeydd wrth Gefn.

Strwythur, llywodraethu a rheoli

Mae'r Bwrdd yn cynnwys y Cadeirydd a 12 aelod a benodir yn unol ag Offeryn Llywodraethu'r Coleg. Gwahaniaethir yn glir rhwng rôl y Cadeirydd a rôl Prif Weithredwr y Coleg. Nodir y materion hynny a neilltuir yn arbennig i'w penderfynu gan y Bwrdd yn Erthyglau Cymdeithasu'r Coleg. Mae'r Bwrdd yn gyfrifol am gyfeiriad strategol parhaus y Coleg, defnydd effeithiol ac effeithlon o adnoddau a chymeradwyo datblygiadau mawr, ac mae'n derbyn adroddiadau rheolaidd gan uwch reolwyr.

Mae'r Bwrdd yn cyfarfod deirgwaith y flwyddyn fel arfer ac mae ganddo ddau Bwyllgor sefydlog (y Bwrdd Academaidd a'r Pwyllgor Archwilio a Risg).

Mae'r Bwrdd Academaidd yn cynghori Bwrdd y Cyfarwyddwyr ar faterion Academaidd. Mae'n rhoi ffocws parhaus ar waith cynllunio academaidd yn y Coleg ac yn arwain y broses o fonitro cynnydd yn erbyn y targedau a nodir yn y Cynllun Academaidd ynghyd â goruchwyllo'r broses ffurfiol o adolygu'r cynlluniau pwnc perthnasol.

Adroddiad yr Ymddiriedolwyr ar gyfer y cyfnod o 8 mis a ddaeth i ben 31 Mawrth 2017 (parhad)

Mae'r Pwyllgor Archwilio a Risg yn adolygu'r broses o sicrhau effeithiolrwydd systemau ariannol a systemau rheolaeth fewnol eraill (nad ydynt yn rhai academaidd). Mae'r Pwyllgor Archwilio a Risg hefyd yn gwneud argymhellion ynghylch penodi archwilwyr mewnol ac allanol ac yn adolygu datganiadau ariannol y Coleg, a chyn iddynt gael eu cyflwyno i'r Bwrdd, mae'n adolygu'r llythyr rheoli ac yn derbyn ac ystyried adroddiadau cynnydd ar feysydd o risg sylweddol a nodir gan reolwyr academaidd. Yn ogystal, mae'r Pwyllgor Archwilio a Risg yn derbyn ac yn ystyried adroddiadau fel y maent yn effeithio ar fusnes y Coleg ac mae'n monitro cydymffurfiaeth â gofynion rheoliadol. Er bod uwch swyddogion yn mynychu cyfarfodydd y Pwyllgor Archwilio a Risg fel y bo angen, nid ydynt yn aelodau o'r Pwyllgor.

Mae Archwilwyr mewnol y Coleg, KTS Owens Thomas, wedi cynnal sawl adolygiad yn ystod 2016/17 gan gynnwys adolygiadau o gyllidebu (gan gynnwys trefniadau cyllid diwedd blwyddyn) a changhennau.

Fel cwmni elusenol, caiff y Coleg ei lywodraethu gan ei Femorandwm a'i Erthyglau Cymdeithasu, sy'n darparu ar gyfer penodi ac ailbenodi Ymddiriedolwyr.

Caiff yr Ymddiriedolwyr eu penodi am gyfnod cychwynnol o bedair blynedd, a gellir eu hailbenodi am gyfnod pellach o bedair blynedd. Ymhlith y rhai sy'n bresennol yng nghyfarfodydd yr Ymddiriedolwyr mae tîm rheoli'r Coleg, yn arbennig y Prif Weithredwr ac aelodau o'r uwch dîm rheoli, sy'n cyflwyno papurau ar eu meysydd cyfrifoldeb.

Mae'r Ymddiriedolwyr yn goruchwyllo pob un o brif feysydd gweithredol y Coleg, gan gynnwys datblygu a chynllunio academaidd, cyllid, adnoddau dynol, datblygu staff, marchnata / cyfathrebu, a gwasanaethau gwybodaeth.

Yr Ymddiriedolwyr sy'n penderfynu ar y strategaeth ar gyfer y Coleg. Dirprwyir y gwaith o weithredu'r strategaeth a gwaith rheoli gweithredol i'r Prif Weithredwr a'i gydweithwyr.

Mae'r Coleg yn ymrwymedig i sicrhau safonau uchel o lywodraethu corfforaethol. Mae'r datganiad hwn yn disgrifio sut y caiff egwyddorion llywodraethu corfforaethol perthnasol eu cymhwyso i'r Coleg.

Adroddiad yr Ymddiriedolwyr ar gyfer y cyfnod o 8 mis a ddaeth i ben 31 Mawrth 2017 (parhad)

Strategaeth rheoli risg

Y Bwrdd sy'n bennaf cyfrifol am sicrhau bod system gadarn o reoli risg, rheolaeth a llywodraethu ar waith. Mae'r cyfarwyddwyr yn cyflawni'r ddyletswydd hon drwy'r elfennau canlynol:

- Adolygiad effeithiol gan y bwrdd a phwyllgorau perthnasol, yn enwedig y Pwyllgor Archwilio a Risg;
- Systemau rheoli sy'n cynnwys polisïau, amcanion a chynlluniau, rheoli risgiau a chyfleoedd allweddol, monitro perfformiad ariannol a gweithredol, diogelu asedau, gwahanu dyletswyddau, awdurdodi a chymeradwyo gweithdrefnau, a systemau gwybodaeth;
- Nodi a rheoli risg ym mhob system busnes.

Nodir dull y Coleg o reoli risg yn effeithiol isod:

- Mae'r Coleg yn canolbwyntio ar reoli risg mewn ffordd weithredol fel rhan annatod o'r broses reoli ym mhob rhan o'r sefydliad;
- Fel rhan o'r fframwaith rheoli risg, mae'r Coleg yn nodi'n glir wahanol fathau o risgiau a wynebier o ran cyflawni ei amcanion. Gall y risgiau hyn fod yn strategol neu'n weithredol a gall fod iddynt oblygiadau o ran enw da'r Coleg, ei sefyllfa ariannol neu ei weithrediadau o ddydd i ddydd neu unrhyw gyfuniad ohonynt;
- Mae'r Coleg yn annog pob rheolwr i ystyried y risgiau sydd ynghlwm wrth bob penderfyniad, contract neu brosiect mawr fel rhan arferol o'i waith o ddydd i ddydd;
- Mae'r Coleg yn cynnwys gweithgareddau rheoli risg yn y broses gynllunio flynyddol, sef y ffordd y mae Bwrdd y Cyfarwyddwyr yn cydgyssylltu gweithgareddau academaidd a gweithgareddau eraill y Coleg ac yn penderfynu arnynt;
- Mae'r Bwrdd a'r uwch dîm rheoli yn ceisio nodi a chanolbwyntio ar risgiau uniongyrchol a risgiau dros dro ag iddynt oblygiadau strategol, a all newid o wythnos i wythnos, yn ogystal â'r risgiau mwy sylweddol a pharhaol a nodir yng nghofrestr risgiau'r Coleg;
- Disgwylir i reolwyr gysylltu'r broses o nodi risgiau â chymau gweithredu, boed hynny er mwyn lleddfu'r risg neu mewn ymateb iddi.
- Mae'r tîm rheoli yn gweithredu'r gweithdrefnau rheoli risg yn effeithiol fel rhan o weithrediad y cwmni o ddydd i ddydd.
- Mae'r Bwrdd yn ei gwneud yn ofynnol i'r Pwyllgor Archwilio a Risg gynnal asesiad o risg sylweddol sy'n rhoi ciplun o'r sefyllfa deirgwaith y flwyddyn. Caiff yr asesiad ei gofnodi drwy'r gofrestr risgiau ac mae'n rhan o'r broses barhaus o reoli risg. Mae'r gofrestr risgiau yn nodi risgiau sylweddol ac yn cynnwys y manylion canlynol:
  - natur y risg
  - ei heffaith bosibl
  - y sawl sy'n 'berchen' ar y risg
  - y prosesau rheoli sy'n rheoli'r risg

Mae'r Pwyllgor Archwilio a Risg yn adolygu digonolrwydd y broses o reoli risg yn y Coleg yn rheolaidd wrth iddi barhau i gael ei datblygu.

Mae'r Bwrdd o'r farn bod proses barhaus ar waith ar gyfer nodi, gwerthuso a rheoli risgiau sylweddol y Coleg, bod y broses honno wedi bod ar waith ar gyfer y cyfnod a ddaeth i ben 31 Mawrth 2017 a hyd at ddyddiad cymeradwyo'r adroddiad blynyddol a'r datganiadau ariannol, a bod y broses yn cael ei hadolygu'n rheolaidd gan y Bwrdd.

Adroddiad yr Ymddiriedolwyr ar gyfer y cyfnod o 8 mis a ddaeth i ben 31 Mawrth 2017 (parhad)

Datganiad o gyfrifoldebau'r Ymddiriedolwyr

Mae'r Ymddiriedolwyr (sydd hefyd yn gyfarwyddwyr y Coleg Cymraeg Cenedlaethol at ddibenion cyfraith cwmnïau) yn gyfrifol am baratoi Adroddiad yr Ymddiriedolwyr a'r datganiadau ariannol yn unol â'r gyfraith a'r rheoliadau perthnasol.

O dan gyfraith cwmnïau mae'n ofynnol i'r ymddiriedolwyr baratoi datganiadau ariannol ar gyfer pob cyfnod ariannol. O dan y gyfraith honno, mae'r Ymddiriedolwyr wedi paratoi'r datganiadau ariannol yn unol â Safonau Cyfrifyddu'r Deyrnas Unedig, sy'n cynnwys FRS 102 "The Financial Reporting Standard applicable in the UK and Republic of Ireland", a chyfraith berthnasol (Arfer Cyfrifyddu a Dderbynnir yn Gyffredinol yn y Deyrnas Unedig). O dan gyfraith cwmnïau ni ddylai'r ymddiriedolwyr gymeradwyo'r datganiadau ariannol oni fyddant yn fodlon bod y datganiadau hynny yn rhoi darlun gwir a theg o sefyllfa'r cwmni elusennol ac adnoddau sy'n dod i mewn a'r modd y cymhwysir adnoddau'r elusen, gan gynnwys incwm a gwariant, am y cyfnod hwnnw. Wrth baratoi'r datganiadau ariannol hyn, mae'n ofynnol i'r ymddiriedolwyr wneud y canlynol:

- dewis polisïau cyfrifyddu addas a'u cymhwyso'n gyson;
- arsylwi'r dulliau a'r egwyddorion sydd yn Statement of Recommended Practice: Accounting and Reporting by Charities (2015);
- llunio barn a gwneud amcangyfrifon sy'n rhesymol ac yn synhwyrol;
- nodi a ddilynwyd Safonau Cyfrifyddu cymwys y DU, yn cynnwys FRS 102, yn amodol ar unrhyw wyriadau perthnasol a ddatgelir ac a eglurir yn y datganiadau ariannol;
- paratoi'r datganiadau ariannol ar sail busnes gweithredol, oni bai ei bod yn amhriodol tybio y bydd y cwmni elusennol yn parhau i weithredu.

Mae'r Ymddiriedolwyr yn gyfrifol am gadw cofnodion cyfrifyddu sy'n ddigonol i ddangos ac esbonio trafodion y cwmni elusennol a datgelu sefyllfa ariannol y cwmni elusennol yn rhesymol gywir ar unrhyw adeg a'u galluogi i sicrhau bod y datganiadau ariannol yn cydymffurfio â Deddf Cwmnïau 2006. Maent hefyd yn gyfrifol am ddiogelu asedau'r cwmni elusennol ac felly am gymryd camau rhesymol i atal a chanfod achosion o dwyll ac anghysondebau eraill.

Mae'r ymddiriedolwyr yn gyfrifol am gynnal gwefan y cwmni elusennol a sicrhau ei bod yn gywir. Gall deddfwriaeth yn y Deyrnas Unedig sy'n llywodraethu'r gwaith o baratoi a lledaenu datganiadau ariannol fod yn wahanol i ddeddfwriaeth mewn awdurdodaethau eraill.

Datgelu gwybodaeth i archwilwyr

Hyd y gŵyr yr ymddiriedolwyr:

- nid oes unrhyw wybodaeth archwilio berthnasol nad yw archwilwyr y cwmni elusennol yn ymwybodol ohoni;
- mae'r ymddiriedolwyr wedi cymryd yr holl gamau y dylent fod wedi'u cymryd i sicrhau eu bod yn ymwybodol o unrhyw wybodaeth archwilio berthnasol ac i sicrhau bod yr archwilwyr yn ymwybodol o'r wybodaeth honno.

**Adroddiad yr Ymddiriedolwyr
ar gyfer y cyfnod o 8 mis a ddaeth i ben 31 Mawrth 2017
(parhad)**

Archwilwyr annibynnol

Cynigir y dylid ailbenodi'r archwilwyr, PricewaterhouseCoopers LLP, yn unol ag Adran 487(2) o Ddeddf Cwmnïau 2006.

Eithriad cwmnïau bach

Wrth lunio'r adroddiad hwn, mae'r cyfarwyddwyr wedi manteisio ar eithriadau cwmnïau bach a ddarperir gan adran 415A o Ddeddf Cwmnïau 2006.

Cafodd yr adroddiad hwn ei gymeradwyo gan yr Ymddiriedolwyr ar 9/1/18 a'i lofnodi ar eu rhan gan:

**Dr Haydn E Edwards
Coleg Cymraeg Cenedlaethol**

Adroddiad yr archwilwyr annibynnol at aelodau'r Coleg Cymraeg Cenedlaethol

Adroddiad ar yr archwiliad o'r datganiadau ariannol

Barn

Yn ein barn ni, mae datganiadau ariannol y Coleg Cymraeg Cenedlaethol (y "datganiadau ariannol"):

- yn rhoi darlun gwir a theg o sefyllfa'r cwmni elusennol ar 31 Mawrth 2017 ynghyd â'r adnoddau a ddaeth i mewn a'r ffordd y defnyddiwyd yr adnoddau, gan gynnwys ei incwm a'i wariant, a llifau arian parod ar gyfer y cyfnod a ddaeth i ben bryd hynny;
- wedi'u paratoi'n briodol yn unol ag Arfer Cyfrifyddu a Dderbynnir yn Gyffredinol yn y Deyrnas Unedig (Safonau Cyfrifyddu'r Deyrnas Unedig, sy'n cynnwys FRS 102 "The Financial Reporting Standard applicable in the UK and Republic of Ireland", a chyfraith gymwys);
- wedi'u paratoi yn unol â gofynion Deddf Cwmnïau 2006.

Rydym wedi archwilio'r datganiadau ariannol, sydd wedi'u cynnwys yn Adroddiad yr Ymddiriedolwyr a'r Datganiadau Ariannol (yr "Adroddiad Blynyddol"), sy'n cynnwys: y fantolen ar 31 Mawrth 2017; datganiad o weithgareddau ariannol (gan gynnwys y cyfrif incwm a gwariant), y datganiad o llifau arian parod ar gyfer y cyfnod a ddaeth i ben bryd hynny a'r nodiadau i'r datganiadau ariannol.

Sail y farn

Cynhaliwyd ein harchwiliad yn unol â Safonau Archwilio Rhyngwladol (y DU) a chyfraith gymwys. Caiff ein cyfrifoldebau o dan y Safonau hyn eu disgrifio ymhellach yn adran Cyfrifoldebau'r archwilwyr am archwilio'r adran datganiadau ariannol o'n hadroddiad. Credwn fod y dystiolaeth archwilio rydym wedi'i chael yn ddigonol ac yn briodol i ddarparu sail i'n barn.

Annibyniaeth

Gwnaethom barhau i fod yn annibynnol ar y cwmni elusennol yn unol â'r gofynion moesegol sy'n berthnasol i'n harchwiliad o'r datganiadau ariannol yn y DU, sy'n cynnwys Safon Foesegol yr FRC ac rydym wedi cyflawni ein cyfrifoldebau moesegol eraill yn unol â'r gofynion hyn.

Casgliadau yn ymwneud â busnes gweithredol

Nid oes gennym unrhyw beth i'w nodi o ran y materion canlynol y mae Safonau Archwilio Rhyngwladol y DU yn ei gwneud yn ofynnol i ni gyflwyno adroddiad i chi arnynt os bydd yr amgylchiadau canlynol yn berthnasol:

- nid yw defnydd yr ymddiriedolwyr o sail gyfrifyddu busnes gweithredol wrth baratoi'r datganiadau ariannol yn briodol; neu
- nid yw'r ymddiriedolwyr wedi datgelu yn y datganiadau ariannol unrhyw ansicrwydd perthnasol a nodwyd a all fwrw amheuaeth sylweddol dros allu'r cwmni elusennol i barhau i fabwysiadu sail gyfrifyddu busnes gweithredol am gyfnod o 12 mis o leiaf o'r dyddiad pan awdurdodir cyhoeddi'r datganiadau ariannol.

Fodd bynnag, am nad oes modd rhagweld pob digwyddiad neu amod yn y dyfodol, nid yw'r datganiad hwn yn gwarantu gallu'r cwmni elusennol i barhau fel busnes gweithredol.

Cyflwyno adroddiadau ar wybodaeth arall

Mae'r wybodaeth arall yn cynnwys yr holl wybodaeth yn yr Adroddiad Blynyddol, heblaw am y datganiadau ariannol ac adroddiad ein harchwilwyr arnynt. Yr ymddiriedolwyr sy'n gyfrifol am y wybodaeth arall. Nid yw ein barn am y datganiadau ariannol yn cwmpasu'r wybodaeth arall ac, felly, ni fyngwn farn archwilio nac ychwaith, ar wahân i'r graddau a nodir fel arall yn benodol yn yr adroddiad hwn, unrhyw fath o sicrwydd arni.

Mewn perthynas â'n harchwiliad o'r datganiadau ariannol, ein cyfrifoldeb yw darllen y wybodaeth arall ac, wrth wneud hynny, ystyried a yw'r wybodaeth arall yn anghyson yn berthnasol â'r datganiadau ariannol neu ein gwybodaeth a gafwyd yn ystod yr archwiliad, neu fel arall yr ymddengys ei bod wedi'i chamddatgan yn berthnasol. Os nodwn anghysondeb perthnasol neu gamddatganiad perthnasol ymddangosiadol, mae'n ofynnol i ni bennu a fu camddatganiad perthnasol o'r datganiadau ariannol neu gamddatganiad perthnasol o'r wybodaeth arall. Os down i'r casgliad, ar sail ein gwaith, fod camddatganiad perthnasol o'r wybodaeth arall hon, rhaid i ni nodi hynny. Nid oes gennym unrhyw beth i'w nodi ar sail y cyfrifoldebau hyn.

Adroddiad yr archwilwyr annibynnol at aelodau'r Coleg Cymraeg Cenedlaethol (parhad)

Ar sail y cyfrifoldebau a ddisgrifir uchod a'n gwaith yn ystod yr archwiliad, mae Safonau Archwilio Rhyngwladol y DU yn ei gwneud yn ofynnol i ni adrodd rhai barnau a materion fel y disgrifir isod.

Adroddiad yr Ymddiriedolwyr

Yn ein barn ni, ar sail y gwaith a wnaed yn ystod yr archwiliad, mae'r wybodaeth a roddwyd yn Adroddiad yr Ymddiriedolwyr ar gyfer y cyfnod ariannol y paratowyd y datganiadau ariannol ar ei chyfer yn gyson â'r datganiadau ariannol; ac mae Adroddiad yr Ymddiriedolwyr wedi'i baratoi yn unol â gofynion cyfreithiol cymwys.

Hefyd, yn sgil gwybodaeth a dealltwriaeth y cwmni elusennol a'i amgylchedd a gafwyd yn ystod yr archwiliad, mae'n ofynnol i ni adrodd a ydym wedi nodi unrhyw gamddatganiadau perthnasol yn Adroddiad yr Ymddiriedolwyr. Nid oes gennym unrhyw beth i'w nodi yn hyn o beth.

Cyfrifoldebau dros y datganiadau ariannol a'r archwiliad

Cyfrifoldebau'r ymddiriedolwyr dros y datganiadau ariannol

Fel yr eglurir yn fanylach yn y Datganiad o Gyfrifoldebau'r Ymddiriedolwyr ar dudalen 7, mae'r ymddiriedolwyr yn gyfrifol am baratoi'r datganiadau ariannol yn unol â'r fframwaith cymwys ac am fodloni'u hunain bod y datganiadau hynny yn rhoi darlun gwir a theg. Mae'r ymddiriedolwyr hefyd yn gyfrifol am y fath reolaeth fewnol ag sy'n angenrheidiol yn eu barn nhw i allu paratoi datganiadau ariannol heb unrhyw gamddatganiadau perthnasol, boed hynny drwy dwyll neu wall.

Wrth baratoi'r datganiadau ariannol, mae'r ymddiriedolwyr yn gyfrifol am asesu gallu'r cwmni elusennol i barhau fel busnes gweithredol, gan ddatgelu fel sy'n gymwys, faterion yn ymwneud â busnes gweithredol a defnyddio sail gyfrifyddu busnes gweithredol oni fydd yr ymddiriedolwyr naill ai'n bwriadu diddymu'r cwmni elusennol neu roi'r gorau i weithredu, neu nad oes ganddynt opsiwn amgen realistig ond gwneud hynny.

Cyfrifoldebau'r archwilwyr am archwilio'r datganiadau ariannol

Ein hamcanion yw cael sicrwydd rhesymol ynghylch a yw'r datganiadau ariannol gyda'i gilydd yn rhydd o gamddatganiad perthnasol, boed hynny drwy dwyll neu wall, a chyhoeddi adroddiad yr archwilwyr sy'n cynnwys ein barn. Mae sicrwydd rhesymol yn lefel uchel o sicrwydd, ond nid yw'n gwarantu y bydd archwiliad a gynhelir yn unol â Safonau Archwilio Rhyngwladol y DU bob amser yn canfod camddatganiad perthnasol pan fo'n bodoli. Gall camddatganiadau ddeillio o dwyll neu wall ac fe'u hystyryr yn berthnasol os, yn unigol neu gyda'i gilydd, y gellid disgwyl iddynt yn rhesymol ddylanwadu ar benderfyniadau economaidd defnyddwyr a wneir ar sail y datganiadau ariannol hyn.

Ceir disgrifiad pellach o'n cyfrifoldebau am archwilio'r datganiadau ariannol ar wefan y Cyngor Adrodd Ariannol yn: www.frc.org.uk/auditorsresponsibilities. Mae'r disgrifiad hwn yn rhan o'n hadroddiad archwilio.

Defnyddio'r adroddiad hwn

Paratowyd yr adroddiad hwn, yn cynnwys y farn, ar gyfer aelodau'r elusen fel corff ac ar eu cyfer hwy yn unig yn unol â Phennod 3 o Ran 16 o Ddeddf Cwmnïau 2006 ac nid at unrhyw ddiben arall. Nid ydym, wrth roi'r farn hon, yn derbyn nac yn cymryd cyfrifoldeb am unrhyw ddiben arall nac unrhyw berson arall y dangosir yr adroddiad hwn iddo neu y daw ger ei fron heblaw lle y mynegir hynny'n benodol drwy ein caniatâd ysgrifenedig ymlaen llaw.

Adroddiadau gofynnol eraill

Adroddiadau eithriadau Deddf Cwmnïau 2006

Yn unol â Deddf Cwmnïau 2006, mae'n ofynnol i ni eich hysbysu os yw'r canlynol yn berthnasol yn ein barn ni:

- nid ydym wedi cael yr holl wybodaeth ac esboniadau sydd eu hangen arnom ar gyfer ein harchwiliad; neu
- nid oes cofnodion cyfrifyddu digonol wedi'u cadw, neu ni chafwyd ffurflenni sy'n ddigonol ar gyfer ein harchwiliad gan ganghennau nad ymwelwyd â hwy; neu
- ni wneir rhai datgeliadau ynghylch cydnabyddiaeth ymddiriedolwyr a ragnodwyd gan y gyfraith; neu
- nid yw'r datganiadau ariannol yn gyson â'r cofnodion a'r ffurflenni cyfrifyddu.

Nid oes unrhyw eithriadau gennym i'w cofnodi yn deillio o'r cyfrifoldeb hwn.

Adroddiad yr archwilwyr annibynnol at aelodau'r Coleg Cymraeg Cenedlaethol (parhad)

Yr hawl i fanteisio ar eithriadau

Yn unol â Deddf Cwmnïau 2006, mae'n ofynnol i ni eich hysbysu os, yn ein barn ni, nad oedd gan yr ymddiriedolwyr yr hawl i wneud y canlynol: paratoi datganiadau ariannol yn unol â threfn y cwmnïau bach; manteisio ar yr eithriad i gwmnïau bach wrth baratoi Adroddiad yr Ymddiriedolwyr a manteisio ar yr eithriad i gwmnïau bach rhag paratoi Adroddiad Strategol. Nid oes unrhyw eithriadau gennym i'w cofnodi yn deillio o'r cyfrifoldeb hwn.

Ian Clarke

Ian Clarke (Uwch Archwilydd Statudol)
Dros ac ar ran PricewaterhouseCoopers LLP
Cyfrifyddion Siartredig ac Archwilwyr Statudol
Abertawe

Dyddiad: 9 Ionawr 2018

Datganiad o weithgareddau ariannol (gan gynnwys y cyfrif incwm a gwariant) ar gyfer y cyfnod o 8 mis a ddaeth i ben 31 Mawrth 2017

		8 mis a ddaeth i ben 31 Mawrth	Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Gorffennaf
		2017	2016
	Nodyn		
Incwm		£000	£000
Rhoddion	3	5,977	8,904
Incwm o fuddsoddiad		11	9
Cyfanswm yr adnoddau sy'n dod i mewn		5,988	8,913
Gwariant			
Gweithgareddau elusenol	4	(5,835)	(7,753)
Cyfanswm y gwariant		(5,835)	(7,753)
Incwm net / symudiad net mewn cronfeydd ar gyfer y cyfnod/blwyddyn		153	1,160
Cysoni cronfeydd			
Balansau'r cronfeydd a ddygwyd ymlaen ar 1 Awst		2,750	1,590
Balansau'r cronfeydd a gariwyd ymlaen ar 31 Mawrth		2,903	2,750

Mae'r holl enillion a cholledion a gydnabuwyd yn ystod y flwyddyn wedi'u cynnwys yn y Datganiad o Weithgareddau Ariannol.

Mae'r holl adnoddau a ddaeth i mewn a'r adnoddau a wariwyd yn deillio o weithgareddau parhaus.

Mantolen ar 31 Mawrth 2017

	Nodiadau	2017 £000	31 Gorffennaf 2016 £000
Asedau sefydlog			
Asedau diriaethol	6	59	35
Asedau Cyfredol			
Dyledwyr	7	41	81
Arian parod yn y banc ac mewn llaw		3,102	3,035
Cyfanswm yr asedau cyfredol		3,143	3,116
Credydwyr: symiau sy'n ddyledus o fewn blwyddyn	8	(46)	(93)
Asedau cyfredol net		3,097	3,023
Cyfanswm yr asedau llai rhwymedigaethau cyfredol			
Darpariaeth bensiwn	9	(253)	(308)
Asedau net		2,903	2,750
Cronfeydd yr elusen			
Cyfanswm cronfeydd yr elusen / cronfeydd incwm anghyfyngedig		2,903	2,750

Mae'r ymddiriedolwyr wedi paratoi'r cyfrifon yn unol ag adran 398 o Ddeddf Cwmnïau 2006 ac adran 138 o Ddeddf Elusennau 2011. Caiff y cyfrifon hyn eu paratoi'n unol â darpariaethau arbennig Rhan 15 o'r Ddeddf Cwmnïau sy'n ymwneud â chwmnïau bach ac maent yn ffurfio'r cyfrifon blynyddol sy'n ofynnol o dan Ddeddf Cwmnïau 2006 a dylid eu rhannu ag aelodau'r cwmni.

Cymeradwywyd y datganiadau ariannol ar dudalennau 12 i 22 gan yr Ymddiriedolwyr ac fe'u llofnodir ar eu rhan gan:

X *Haydn Edwards*

Dr Haydn E Edwards
Cyfarwyddwr

Dyddiad 9 Ionawr 2018

Mae'r nodiadau yn rhan o'r datganiadau ariannol hyn

**Datganiad o lifau arian parod
ar gyfer y cyfnod o 8 mis a ddaeth i ben 31 Mawrth 2017**

	8 mis a ddaeth i ben	Blwyddyn a ddaeth i ben
	31 Mawrth	31 Gorffennaf
	2017	2016
	£000	£000
Arian parod a ddarparwyd drwy weithgareddau gweithredu (gweler isod)	92	1,263
Llifau arian parod o weithgareddau buddsoddi		
Incwm llog	11	9
Prynu asedau sefydlog diriaethol	(36)	(12)
Arian parod a ddefnyddiwyd mewn weithgareddau buddsoddi	(25)	(3)
Cynnydd mewn arian parod a'r hyn sy'n cyfateb i arian parod yn y cyfnod	67	1,260
Arian parod a'r hyn sy'n cyfateb i arian parod ar ddechrau'r cyfnod	3,035	1,775
Cyfanswm arian parod a'r hyn sy'n cyfateb i arian parod ar ddiwedd y cyfnod	3,102	3,035

Cysoni symudiadau net mewn cronfeydd i lif arian parod net o weithgareddau gweithredu

	2017	2016
	£000	£000
Symudiad net mewn cronfeydd	153	1,160
Ychwanegu tâl dibrisio cefn	12	25
Didynnu incwm llog a ddangosir mewn weithgareddau buddsoddi	(11)	(9)
Gostyngiad mewn dyledwyr	40	56
(Gostyngiad)/cynnydd mewn credydwyr	(47)	7
Symudiad mewn darpariaeth bensiwn	(55)	24
Arian parod net o weithgareddau gweithredu	92	1,263

Nodiadau i'r datganiadau ariannol ar gyfer y cyfnod o 8 mis a ddaeth i ben 31 Mawrth 2017

1 Datganiad o Bolisiau Cyfrifyddu

Mae'r prif bolisiau cyfrifyddu, dyfarniadau a ffynonellau allweddol o ansicrwydd amcangyfrif a ddefnyddiwyd wrth baratoi'r datganiadau ariannol fel a ganlyn:

(a) **Sail y paratoi**

Mae'r datganiadau ariannol wedi'u paratoi'n unol ag Accounting and Reporting by Charities: Statement of Recommended Practice sy'n gymwys i elusennau sy'n paratoi eu cyfrifon yn unol â Financial Reporting Standard applicable in the UK and Republic of Ireland (FRS102) (yn weithredol o 1 Ionawr 2015) – SORP Elusennau (FRS102), Financial Reporting Standard applicable in the UK and Republic of Ireland (FRS102) a Deddf Cwmnïau 2006.

(b) **Cysoni ag Arfer Cyfrifyddu blaenorol a Dderbynnir yn Gyffredinol yn y Deyrnas Unedig**

Wrth baratoi'r cyfrifon, mae'r ymddiriedolwyr wedi ystyried, wrth gymhwyso'r polisiau cyfrifyddu sy'n ofynnol gan FRS102 a SORP Elusennau FRS102, p'un a oedd angen ailddatgan eitemau cymharol. Rhoddir manylion yr ailddatganiadau yn nodyn 13.

(c) **Trethiant**

Fel elusen gofrestredig, mae'r elusen wedi'i heithrio ar y cyfan rhag treth gorfforaeth o dan adrannau 466 i 493 o Ddeddf Trethi Corfforaeth 2010, ar yr amod bod yr incwm a geir yn cael ei gymhwyso at ddibenion elusennol. Mae Adran 256 o TCGA 1992 hefyd yn darparu eithriad rhag treth ar enillion cyfalaf, ar yr amod bod yr enillion yn cael eu cymhwyso at ddibenion elusennol. Ni chafwyd unrhyw newidiadau o ran treth yn ystod y flwyddyn.

(d) **Incwm a pholisïau cydnabod**

Caiff eitemau incwm eu cydnabod a'u cynnwys yn y cyfrifon pan fydd yr holl feini prawf canlynol wedi'u bodloni:

- Mae gan yr Elusen hawl i'r cronfeydd;
- Mae unrhyw amodau perfformiad sydd ynghlwm wrth yr eitem(au) incwm wedi'u bodloni neu o dan reolaeth lawn yr elusen;
- Mae digon o sicrwydd i ystyried bod yr incwm yn debygol o ddod i law;
- Gall y swm gael ei fesur yn ddibynadwy.

(e) **Llog derbyniadwy**

Caiff llog ar gronfeydd a delir ar flaendal ei gynnwys pan fydd yn dderbyniadwy ac y gall yr elusen fesur y swm yn ddibynadwy; gwneir hyn fel arfer pan geir hysbysiad ynghylch y llog a dalwyd neu sy'n daladwy gan y Banc.

(f) **Rhoi cyfrif am gronfeydd**

Mae cronfeydd anghyfyngedig ar gael i'w gwario ar weithgareddau sy'n datblygu unrhyw un o ddibenion yr elusen.

(g) **Gwariant**

Cydnabyddir gwariant unwaith y bydd rhwymedigaeth gyfreithiol neu adeiladol i wneud taliad i drydydd parti, ei bod yn debygol y bydd angen setliad ac y gellir mesur swm y rhwymedigaeth yn ddibynadwy. Caiff gwariant ei ddsbarthu o dan y penawdau gweithgareddau canlynol:

- Gwariant ar weithgareddau elusennol gan gynnwys costau gweithgareddau addysgol a gynhelir i ddatblygu dibenion yr elusen a'u costau cymorth cysylltiedig
- Mae gwariant arall yn cynrychioli'r eitemau hynny nad ydynt yn perthyn i unrhyw bennawd arall

(h) **Dyrannu costau cymorth**

Costau cymorth yw'r swyddogaethau hynny sy'n cynorthwyo gwaith yr elusen ond nad ydynt yn cyflawni gweithgareddau elusennol yn uniongyrchol. Mae costau cymorth yn cynnwys costau swyddfa gefn, personél cyllid, cyflogres a llywodraethu sy'n cefnogi'r gweithgareddau addysgol. Mae'r seiliau a ddefnyddiwyd i ddyrannu costau cymorth wedi'u nodi yn nodyn 4.

Nodiadau i'r datganiadau ariannol ar gyfer y cyfnod o 8 mis a ddaeth i ben 31 Mawrth 2017 (parhad)

(i) Asedau sefydlog diriaethol

Caiff asedau sefydlog eu cyfalafu ar sail cost a chânt eu dibrisio drwy gydol eu hoes economaidd ddefnyddiol amcangyfrifedig ar sail llinell syth fel a ganlyn:

	Cyfradd flynyddol
Offer swyddfa	10-25%
Offer cyfrifiadurol	33%

(j) Dyledwyr

Caiff dyledwyr masnach a dyledwyr eraill eu cydnabod ar y swm setlo. Caiff rhagdaliadau eu prisio ar y swm a ragdalwyd ar ôl ystyried unrhyw ostyngiadau masnach sy'n ddyledus.

(k) Arian parod yn y banc ac mewn llaw

Mae arian parod yn y banc ac mewn llaw yn cynnwys arian parod a buddsoddiadau hynod hylifol byrdymor gyda chyfnod aeddfedrwydd byr o dri mis neu lai o'r dyddiad caffael neu ddyddiad agor cyfrif adneuo neu gyfrif tebyg.

(l) Credydwyr a darpariaethau

Caiff credydwyr a darpariaethau eu cydnabod pan fo gan yr elusen rhwymedigaeth gyfredol yn deillio o ddiwyddiad yn y gorfennol a fydd yn debygol o arwain at drosglwyddo cronfeydd i drydydd parti ac y gellir mesur neu amcangyfrif y swm sy'n ddyledus i setlo'r rhwymedigaeth yn ddibynadwy. Fel arfer, caiff credydwyr a darpariaethau eu cydnabod ar sail eu swm setlo ar ôl caniatáu ar gyfer unrhyw ostyngiadau masnach sy'n ddyledus.

(m) Offerynnau ariannol

Dim ond asedau a rhwymedigaethau ariannol y gellir eu hystyried yn offerynnau ariannol sylfaenol sydd gan y cwmni. Caiff offerynnau ariannol sylfaenol eu cydnabod i ddechrau ar sail gwerth trafodion ac wedyn cânt eu mesur ar sail eu gwerth setlo.

(n) Cynlluniau pensiwn

Prif gynllun pensiwn budd diffiniedig staff y Coleg yw Cynllun Blwydd-dal y Prifysgolion (USS). Mae'r cynllun yn gynllun budd diffiniedig a ariennir ac mae wedi'i gontractio allan o Gynllun Pensiwn y Wladwriaeth ar sail Enillion tan 31 Mawrth 2016. Caiff y cronfeydd eu prisio yn actiwaraid gan actiwari cymwysedig proffesiynol bob tair blynedd gan ddefnyddio naill ai'r dull cronni neu'r dull oedran a gyrhaeddwyd gyda chyfraddau'r cyfraniad sy'n daladwy yn cael eu pennu gan ymddiriedolwyr y cynllun ar sail cyngor yr actiwari.

Mae'r USS yn gynllun aml-gyflogwr ac nid yw'n bosibl nodi'r asedau na'r rhwymedigaethau i aelodau'r Coleg oherwydd natur gydfuddiannol y cynllun. Felly, cyfrifir am y cynllun fel cynllun budd ymdeol cyfraniad diffiniedig.

Cofnodir rhwymedigaeth o fewn darpariaethau unrhyw ymrwymiad cytundebol i ariannu diffygion blaenorol o fewn y cynllun USS.

Nodiadau i'r datganiadau ariannol ar gyfer y cyfnod o 8 mis a ddaeth i ben 31 Mawrth 2017 (parhad)

Amcangyfrifon a barnau sylweddol

Roedd yr amcangyfrifon a'r barnau sylweddol a ddefnyddiwyd wrth baratoi'r wybodaeth ariannol hon fel a ganlyn:

- (i) Rhwymedigaethau budd ymddeol

Cyfrifir am yr USS fel cynllun cyfraniad diffiniedig gan nad oes digon o wybodaeth ar gael i ddefnyddio cyfrifyddu budd diffiniedig. Fodd bynnag, gan fod y Coleg yn gytundebol rhwym i dalu cyfraniadau i'r USS er mwyn ariannu diffygion blaenorol, darperir ar gyfer y rhwymedigaeth hon ar y fantolen.

Mae'r cynllun adfer diffygion a roddwyd ar waith gan yr USS yn nodi cyfran y cyfraniadau ariannol sy'n ymwneud ag adfer diffygion blaenorol, a'r cyfnod y'u hymrwymir iddo. Caiff y cyfraniadau diffyg ymrwymedig hyn eu hailasesu pan brisir y cynllun bob tair blynedd, ac maent yn sail i'r ddarpariaeth, ynghyd â thybiaethau ynghylch ffactorau chwyddiant a disgownt priodol. Mae rhesymoldeb y thybiaethau hyn yn effeithio ar lefel y ddarpariaeth.

2 Statws cyfreithiol yr Elusen

Mae'r Elusen yn gwmni cyfyngedig drwy warant ac nid oes ganddi gyfalaf cyfranddaliadau. Pe bai'r Elusen yn cael ei dirwyn i ben, mae'r rhwymedigaeth mewn perthynas â'r warant wedi'i chyfyngu i £10 fesul aelod.

3 Adnoddau sy'n dod i mewn o weithgareddau elusennol

Rhoddion

	Cyfnod o 8 mis a ddaeth i ben 31 Mawrth 2017 £000	Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Gorffennaf 2016 £000
Grantiau'r Cyngor Ariannu	5,766	8,804
Incwm arall	211	100
Cyfanswm	5,977	8,904

**Nodiadau i'r datganiadau ariannol
ar gyfer y cyfnod o 8 mis a ddaeth i ben 31 Mawrth 2017
(parhad)**

4 Dadansoddi gwariant
Mae'r prif eitemau gwariant fel a ganlyn:

	Cyfnod o 8 mis a ddaeth i ben 31 Mawrth 2017 £000	Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Gorffennaf 2016 £000
Gweithgareddau elusennol		
Ariannu prosiectau Addysg	4,747	6,102
Costau cyflogaeth y Coleg – uniongyrchol	228	456
Costau cyflogaeth y Coleg – cymorth	348	558
Costau llywodraethu	23	31
Costau cymorth	489	606
	5,835	7,753

	Cyfnod o 8 mis a ddaeth i ben 31 Mawrth 2017 £000	Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Gorffennaf 2016 £000
Costau cymorth		
Marchnata a chyfathrebu	98	177
Hyfforddiant	39	49
Costau cytundeb rhwydwaith	141	146
Rhent	57	75
Gweinyddu	154	159
	489	606

Caiff costau eu dyrannu i gostau cymorth ar sail dadansoddiad o'r rheswm dros fynd i'r costau dan sylw.

	Cyfnod o 8 mis a ddaeth i ben 31 Mawrth 2017 £000	Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Gorffennaf 2016 £000
Costau llywodraethu		
Archwiliad allanol	13	13
Archwiliad mewnol	6	7
Cyfarfodydd yr Ymddiriedolwyr	4	11
	23	31

Gallai'r adnoddau a wariwyd gynnwys y costau canlynol:

	Cyfnod o 8 mis a ddaeth i ben 31 Mawrth 2017 £000	Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Gorffennaf 2016 £000
Dibrisiant	12	25
Cydnabyddiaeth yr archwilwyr	13	13

**Nodiadau i'r datganiadau ariannol
ar gyfer y cyfnod o 8 mis a ddaeth i ben 31 Mawrth 2017
(parhad)**

5 Dadansoddiad o gostau staff a chydabyddiaeth a threuliau'r ymddiriedolwyr

Ni chafodd yr Ymddiriedolwyr unrhyw enillion yn ystod y cyfnod (2016: £Dim). Talwyd treuliau o £3,232 (y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Gorffennaf 2016: £2,770) i'r ymddiriedolwyr. Talwyd treuliau i 7 ymddiriedolwyr (y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Gorffennaf 2016 7).

Costau staff

Nifer fisol gyfartalog yr unigolion a gyflogwyd gan y Coleg yn ystod y cyfnod oedd 22 (y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Gorffennaf 2016: 23)

	Cyfnod o 8 mis a ddaeth i ben 31 Mawrth 2017 £000	Cyfnod o 12 mis a ddaeth i ben 31 Gorffennaf 2016 £000
Cyflogau	488	788
Costau nawdd cymdeithasol	52	70
Costau pensiwn eraill	36	156
	576	1,014

Nodir isod fanylion cyflogeion gyda chyflogau sy'n fwy na £60,000:

	Cyfnod o 8 mis a ddaeth i ben 31 Mawrth Pro rata 2017 Nifer	Cyfnod o 12 mis a ddaeth i ben 31 Gorffennaf 2016 Nifer
£70,000 – £80,000	1	1

6 Asedau sefydlog diriaethol

	Offer swyddfa £000	Offer cyfrifiadurol £000	Cyfanswm £000
Cost			
Ar 1 Awst 2016	46	116	162
Ychwanegiadau	6	30	36
Ar 31 Mawrth 2017	52	146	198
Dibrisiant cronedig			
Ar 1 Awst 2016	28	99	127
Tâl a godwyd am y cyfnod	5	7	12
Ar 31 Mawrth 2017	33	106	139
Gwerth llyfr net			
Ar 31 Mawrth 2017	19	40	59
Ar 31 Gorffennaf 2016	18	17	35

**Nodiadau i'r datganiadau ariannol
ar gyfer y cyfnod o 8 mis a ddaeth i ben 31 Mawrth 2017
(parhad)**

7	Dyledwyr	31	31 Gorffennaf
		Mawrth 2017 £000	2016 £000
	Dyledwyr masnach	5	8
	Rhagdaliadau ac incwm cronedig	36	73
		41	81

8	Credydwyr: symiau sy'n ddyledus o fewn blwyddyn	31	31
		Mawrth 2017 £000	Gorffennaf 2016 £000
	Credydwyr masnach	12	31
	Trethiant a nawdd cymdeithasol arall	19	20
	Credydwyr eraill	-	19
	Croniadau	15	23
	Cyfanswm	46	93

9	Darpariaeth bensiwn	Rhwymedigaeth i ariannu diffyg ar bensiwn USS £000
		Ar 1 Awst 2016
	Gostyngiad mewn darpariaeth	(55)
	Ar 31 Mawrth 2017	253

Diffyg USS

Mae'r rhwymedigaeth i ariannu'r diffyg blaenorol ar Gynllun Blwydd-dal y Prifysgolion (USS) yn deillio o'r rhwymedigaeth gytundebol â'r cynllun pensiwn am gyfanswm taliadau yn ymwneud â buddiannau o berfformiad blaenorol. Mae'r rheolwyr wedi asesu cyflogeion y dyfodol o fewn y cynllun USS a thaliadau cyflog dros gyfnod y rhwymedigaeth gytundebol wrth asesu gwerth y ddarpariaeth hon.

10 Trafodion â phartïon cysylltiedig

Yn ystod y cyfnod, cynhaliwyd y trafodion canlynol â phartïon cysylltiedig:

- Talwyd swm o £4,747,000 (2016: y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Gorffennaf £6,102,000) i Sefydliadau Addysg Uwch er mwyn ariannu gweithgareddau addysgol yn y sefydliadau hynny.
- Buddion gweithiwr rheolwyr allweddol y Coleg oedd £ 198,000.

Nodiadau i'r datganiadau ariannol ar gyfer y cyfnod o 8 mis a ddaeth i ben 31 Mawrth 2017 (parhad)

11 Cwmni cyfyngedig drwy warant

Mae'r Coleg yn gwmni cyfyngedig drwy warant ac felly nid oes ganddo unrhyw gyfalaf cyfranddaliadau.

Y sefydliadau canlynol yw gwarantwyr y cwmni:

- Prifysgol Aberystwyth
- Prifysgol Bangor
- Prifysgol Caerdydd
- Prifysgol De Cymru
- Prifysgol Glyndŵr
- Prifysgol Abertawe
- Prifysgol Metropolitan Caerdydd
- Prifysgol Cymru, y Drindod Dewi Sant
- Y Brifysgol Agored

Cyfyngir rhwymedigaeth pob aelod i £10, sef y swm y mae pob aelod yn ymrwymo i'w gyfrannu at asedau'r Coleg os caiff ei ddirwyn i ben tra ei fod yn aelod neu o fewn blwyddyn i'r dyddiad y daeth ei aelodaeth i ben, er mwyn:

- (a) talu dyledion a rhwymedigaethau'r Coleg a gafwyd tra ei fod yn dal i fod yn aelod,
- (b) talu'r costau, taliadau a'r treuliau sy'n gysylltiedig â dirwyn y Coleg i ben, ac
- (c) addasu hawliau'r cyfranwyr hynny ymhlith ei gilydd.

12 Cynllun pensiwn

Cynllun Blwydd-dal y Prifysgolion (USS) yw'r prif gynllun sy'n cwmpasu staff, sy'n darparu buddion yn seiliedig ar gyflog pensiynadwy terfynol ar gyfer aelodau Cyflog Terfynol (sydd bellach ar gau i newydd-ddyfodiaid) a Buddion a Ailbrisiwyd yn ystod Gyrfa (CRB) ar gyfer newydd-ddyfodiaid ers 2011. Delir asedau'r cynllun ar wahân mewn cronfa a weinyddir gan yr ymddiriedolwr, Universities Superannuation Limited.

Oherwydd natur gydfuddiannol y cynllun, nid yw asedau'r cynllun wedi'u neilltuo i'r Coleg a sefydliadau unigol a phennir cyfraniad cynllun eang. Felly mae'r Coleg yn agored i risgiau actiwaraidd sy'n gysylltiedig â chyflogeion sefydliadau eraill ac ni all nodi ei gyfran o asedau a rhwymedigaethau sylfaenol y cynllun ar sail gyson a rhesymol ac felly, fel sy'n ofynnol gan FRS102, mae'n cyfrif am y cynllun fel petai'n gynllun cyfraniad diffiniedig.

O ganlyniad, mae'r swm a godir i'r cyfrif incwm a gwariant yn cynrychioli'r cyfraniadau sy'n daladwy i'r cynllun o ran y cyfnod cyfrifyddu. Fodd bynnag, o dan y SORP Elusennau newydd (FRS102), mae rhwymedigaeth hefyd wedi'i chofnodi o fewn darpariaethau ar gyfer unrhyw ymrwymiad cytundebol i ariannu diffygion blaenorol o fewn yr USS. Gall symudiadau yn y ddarpariaeth hon hefyd arwain at daliadau i'r cyfrif incwm a gwariant fel y dangosir yn nodyn 9 uchod.

**Nodiadau i'r datganiadau ariannol
ar gyfer y cyfnod o 8 mis a ddaeth i ben 31 Mawrth 2017
(parhad)**

13 Pontio i SORP Elusennau (FRS102)

Fel yr eglurir yn y polisiau cyfrifyddu, dyma wybodaeth ariannol gyntaf y Coleg a luniwyd yn unol â SORP Elusennau (FRS102). Mae'r polisiau cyfrifyddu a nodir yn Nodyn 1 wedi'u cymhwyso wrth baratoi'r wybodaeth ariannol ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Gorffennaf 2016, ac wrth baratoi Datganiad o Sefyllfa Ariannol agoriadol SORP Elusennau (FRS102) ar 1 Awst 2015. Wrth baratoi ei ddatganiadau ariannol SORP Elusennau (FRS102), mae'r Coleg wedi addasu symiau a nodwyd yn flaenorol mewn datganiadau ariannol a baratowyd yn unol â'i hen sail gyfrifyddu (FRSSE SORP).

Mae esboniad o sut mae pontio i SORP Elusennau (FRS102) a'r SORP wedi effeithio ar sefyllfa ariannol, perfformiad ariannol a llifau arian parod y Coleg yn y tablau canlynol.

Sefyllfa ariannol	1 Awst 2015	31 Gorffennaf 2016
	£000	£000
Cyfanswm cronfeydd wrth gefn o dan FRSSE SORP	1,874	3,058
Darpariaeth bensiw USS (i)	(284)	(308)
Cyfanswm effaith pontio i FRS102	(284)	(308)
Cyfanswm cronfeydd wrth gefn o dan SORP FRS102	1,590	2,750
Perfformiad ariannol		Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Gorffennaf 2016 £000
Gwarged ar gyfer y flwyddyn o dan FRSSE SORP		1,184
Darpariaeth bensiw USS		(24)
Cyfanswm effaith pontio i SORP FRS102		(24)
Cyfanswm incwm cynhwysfawr ar gyfer y flwyddyn o dan SORP FRS102		1,160

- (i) O dan FRSSE SORP, cyfrifwyd am USS fel cynllun cyfraniad diffiniedig fel y caniateir gan FRS17 am nad oedd yn bosibl nodi cyfran y Coleg o'r asedau a'r rhwymedigaethau sylfaenol. O dan SORP Elusennau FRS102, cyfrifir am y cynllun USS o hyd fel cynllun cyfraniad diffiniedig, ond mae'r cyfraniadau cytundebol ychwanegol o dan y cynllun adfer USS i ariannu diffygion blaenorol wedi'u cynnwys fel darpariaeth.

14 Offerynnau ariannol

	31 Mawrth 2017	31 Gorffennaf 2016
	£000	£000
Asedau ariannol		
Asedau ariannol sy'n offerynnau dyled a fesurir ar gost amorteiddio	5	8
Rhwymedigaethau ariannol		
Rhwymedigaethau ariannol a fesurir ar gost amorteiddio	27	73

Mae asedau ariannol a fesurir ar gost amorteiddio yn cynnwys dyledwyr masnach.

Mae rhwymedigaethau ariannol a fesurir ar gost amorteiddio yn cynnwys credydwyr masnach, credydwyr eraill a chroniadau.